THE EMPTY CHAIR

ÞRÖSKULDUR 3

Auði stóllinn

Til er fólk sem yfirgefur herbergi.

Og til er fólk sem skilur eftir sig stefnu.

Hið fyrrnefnda hverfur.

Hið síðarnefnda verður áfram.

Í mörg ár trúði ég að arfleifð væri spurning um eignir, fasteignir, hluti til að varðveita eða láta ganga áfram. Með tímanum skildi ég að hin sanna arfleifð er miklu erfiðari að sjá.

Hún er ekki í skápunum.

Hún er ekki í skúffunum.

Hún er ekki í skjölunum.

Hún býr í breytninni.

Faðir minn skildi ekki eftir handa mér formúlur.

Hann afhenti mér enga handbók.

Hann útbjó ekki fyrir mig nákvæmt kort af lífinu.

Hann skildi eftir handa mér nokkuð sem er miklu erfiðara að útskýra.

Leið til að vera í heiminum.

Sem ungur maður sá ég það ekki.

Börn sjá sjaldan feður sína skýrt.

Þau taka þeim sem sjálfsögðum hlut.

Þau líta á þá sem varanlega nærveru, næstum náttúrulögmál.

Eins og hafið.

Eins og himinninn.

Eins og árstíðaskiptin.

Þau horfa á þá án þess að rannsaka þá.

Þau hlusta á þá án þess að skilja þá.

Þau líkja eftir þeim án þess að taka eftir því.

Svo kemur aldur þegar allt breytist.

Orðin sem voru sögð mörgum árum áður koma til baka.

Athafnirnar fá aðra merkingu.

Jafnvel þagnirnar öðlast nýja röddd.

Það er þá sem við byrjum í raun að kynnast þeim sem á undan okkur fóru.

Faðir minn útskýrði ekki fyrir mér gildi ábyrgðarinnar.

Hann iðkaði hana.

Og sá munur er gríðarlegur.

Fólk man lítið af því sem er kennt.

Það man heilmikið af því sem er lifað.

Þegar maður heldur erfitt loforð, þá fylgist einhver með.

Þegar hann mætir ósigri án þess að leita að sökudólgum, þá fylgist einhver með.

Þegar hann heldur áfram að gegna skyldunni án þess að fá lófaklapp, þá fylgist einhver með.

Oft er þessi einhver sonur.

Jafnvel þegar hann virðist annars hugar.

Jafnvel þegar hann virðist fjarlægur.

Jafnvel þegar hann virðist ekki skilja.

Hann fylgist með.

Og varðveitir.

Margar af þeim ákvörðunum sem ég hef tekið á fullorðinsárum eiga rætur sem ná langt aftur í mun fjarlægari ár.

Þær urðu ekki til í bókum.

Þær urðu ekki til í fyrirtækjum.

Þær urðu ekki til á námskeiðum.

Þær urðu til á heimili.

Í fjölskyldu.

Í safni af breytni sem virtist þá venjuleg en sem ég þekki í dag sem einstaka.

Ég man eitt sem tíminn hefur kennt mér.

Hver sonur uppgötvar fyrr eða síðar að hann líkist föður sínum á vegu sem hann hafði ekki séð fyrir.

Það gerist skyndilega.

Í samtali.

Á meðan hann glímir við vandamál.

Á meðan hann segir setningu.

Á meðan hann tekur ákvörðun.

Allt í einu kannast hann við eitthvað.

Svipbrigði.

Viðhorf.

Viðbrögð.

Og hann skilur að sumar nærverur hverfa aldrei í raun.

Þær skipta um mynd.

Það er allt og sumt.

Í mörg ár fór ég í gegnum ólík lönd.

Ólíka menningarheima.

Ólík tungumál.

Ég vann með fólki alls staðar að úr heiminum.

Og samt uppgötvaði ég nokkuð undravert.

Alls staðar er til sami söknuðurinn.

Alls staðar er til sama virðingin fyrir þeim sem á undan okkur fóru.

Alls staðar er til löngunin til að reynast verðug einhvers sem skildi eftir handa okkur fordæmi.

Orðin breytast.

Nöfnin breytast.

Landafræðin breytist.

En tilfinningin er sú sama.

Því hver manneskja kemur í heiminn í gegnum einhvern annan.

Enginn byrjar frá núlli.

Við erum öll framhald af einhverju.

Af sögu.

Af fjölskyldu.

Af vali sem átti sér stað löngu fyrir fæðingu okkar.

Með tímanum lærði ég að mæla ekki manneskju út frá því sem hún á.

Ég mæli hana út frá því sem hún skilur eftir.

Og það sem hún skilur eftir fer nánast aldrei saman við það sem hún hafði ætlað sér að skilja eftir.

Faðir heldur að hann sé að byggja upp starfsferil.

En kannski skilur hann eftir lífsreglu.

Hann heldur að hann skilji eftir öryggi.

En kannski skilur hann eftir kjark.

Hann heldur að hann skilji eftir svör.

En kannski skilur hann eftir leið til að leita þeirra.

Þetta er ósýnilegi hluti arfleifðarinnar.

Sá mikilvægasti.

Sá endingarbesti.

Sá sem heldur áfram að lifa þegar allt hitt hefur máðst burt.

Margir óttast að gleymast.

Það er forn ótti.

Djúpt mannlegur.

En ég trúi að til sé önnur mynd af varanleika.

Ekki sá sem styttur geyma.

Ekki sá sem ljósmyndir geyma.

Ekki sá sem minnisvarðar geyma.

Hinn sanni varanleiki lifir í afleiðingunum.

Í hinu góða sem heldur áfram.

Í reisninni sem líkt er eftir.

Í ábyrgðinni sem færist milli handa.

Í skapgerðinni sem getur af sér aðra skapgerð.

Faðir minn heldur áfram að lifa einmitt þar.

Í afleiðingunum.

Ekki sem minning.

Sem nærvera.

Stundum, á erfiðum dögum, stend ég sjálfan mig að því að spyrja mig hvaða ákvörðun ég eigi að taka.

Hvaða leið ég eigi að fara.

Hvaða byrði ég eigi að taka á mig.

Hvaða ábyrgð ég eigi að axla.

Og næstum alltaf kemur svarið frá mjög fornum stað.

Stað án heimilisfangs.

Stað án landafræði.

Stað gerðum úr minningu og þakklæti.

Ég heyri enga rödd.

Ég sé ekkert andlit.

En ég kannast við stefnu.

Og það nægir.

Því þegar allt kemur til alls er ekki satt að sumt fólk fari.

Það hættir einfaldlega að ganga á undan okkur.

Það byrjar að ganga innra með okkur.

Þess vegna segi ég ekki að faðir minn sé farinn.

Ég segi að hann haldi ferðinni áfram á annan hátt.

Í ákvörðunum mínum.

Í orðum mínum.

Í mistökum mínum.

Í ábyrgð minni.

Í því hvernig ég kem fram við aðra.

Í því hvernig ég held loforð.

Í því hvernig ég mæti tímanum.

Og á meðan eitthvað af öllu þessu lifir mun hluti af honum halda áfram að ganga við hlið mér.

Hljóðlega.

Eins og sannir feður hafa alltaf gert.